

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa M. T.
przeciwko A. K.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lipca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt I ACa 447/15,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1170 zł (tysiąc sto siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Powód złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 września 2015 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 4 marca 2015 r., którym uchylono wyrok zaoczny z dnia 3 grudnia 2013 r. i oddalono powództwo o ochronę dóbr osobistych i zapłatę sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Powołując się na podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Twierdził, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do rozstrzygnięcia kwestii, czy art. 168 § 1 w związku z art. 139 § 1 i 2 i art. 344 § 1 k.p.c. przesądza o konieczności złożenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej w postaci wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego „...w sytuacji, gdy przyjęto domniemanie prawidłowego doręczenia orzeczenia sądu, od którego doręczenia stronie rozpoczyna się bieg terminu do wniesienia przez tą stronę środka odwoławczego, które następnie zostało obalone”. W sprawie istnieje też potrzeba wykładni art. 217 § 2 k.p.c. w zakresie zawartego w nim pojęcia spóźnionego dowodu i art. 381 k.p.c. w zakresie, w jakim nie koresponduje z zasadą apelacji pełnej i potrzebą wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności koniecznych do prawidłowego rozstrzygnięcia sporu przez sąd drugiej instancji. Poza tym skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Analiza wywodów zawartych w uzasadnieniu skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczył argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanych przez niego przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

W art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie obejmujące poważną wątpliwość prawną i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla praktyki sądowej oraz dla rozstrzygnięcia złożonej skargi. Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej.

Skarżący nie sprostął tym wymaganiom, nie sformułował bowiem zagadnienia prawnego, obejmującego poważną wątpliwość prawną. Ograniczył się do postawienia pytania ściśle związanego ze stanem faktycznym sprawy, świadczącego o tym, że chodzi mu o poddanie podjętego rozstrzygnięcia kontroli kasacyjnej, a nie o wyjaśnienie zagadnienia prawnego o istotnym znaczeniu dla praktyki sądowej.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, skarżący powinien wykazać, że przepisy potrzebne do rozstrzygnięcia skargi wywołują poważne wątpliwości interpretacyjne i wyjaśnić, na czym one polegają albo wykazać, że przepisy te wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżący nie przytoczył argumentów świadczących o potrzebie wykładni art. 217 § 2 i art. 381 k.p.c. ze względu na poważne wątpliwości interpretacyjne, które nie zostały dotąd wyjaśnione w orzecznictwie. Trzeba podkreślić, że obydwa wymienione przepisy, w tym art. 217 k.p.c. zarówno w pierwotnym brzmieniu, jak i w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 30 ustawy nowelizującej z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U. Nr 233, poz. 1381), były przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego (w odniesieniu do art. 217 k.p.c. zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 września 1966 r., II CR 314/66, OSNCP 1967, nr 2, poz. 39, z dnia 12 września 1997 r.,

I CKN 547/97, nie publ., z dnia 3 kwietnia 2001 r., I CKN 373/00, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., IV CSK 41/07, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2008 r., I CSK 543/07, nie publ., z dnia 25 czerwca 2010 r., I CSK 544/09, nie publ., z dnia 27 października 2010 r., V CSK 120/10, nie publ., z dnia 22 marca 2012 r., IV CSK 453/11, nie publ. i z dnia 27 czerwca 2014 r., I CSK 497/13, nie publ.; w odniesieniu do art. 381 k.p.c. zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2010 r., IV CSK 340/09, nie publ., z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 142/10, nie publ., z dnia 15 marca 2011 r., I PK 183/10, nie publ., z dnia 18 maja 2011 r., III CSK 228/10, nie publ., z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 362/11, nie publ., z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 597/11, nie publ., z dnia 11 stycznia 2013 r., I CSK 275/12, nie publ. i z dnia 28 marca 2014 r., III CSK 150/13, nie publ.). Skarżący nie dokonał analizy dotychczasowego orzecznictwa i nie wykazał, że zachodzi potrzeba po raz kolejny zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Przedstawił jedynie swoje wątpliwości, nasuwające się na kanwie stanu faktycznego sprawy, co nie wystarczy do wykazania przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe.

Skarżący nie przytoczył argumentów świadczących o tak rozumianej oczywistej zasadności wniesionej skargi, nie są nimi bowiem argumenty przytoczone w uzasadnieniu powołanych podstaw kasacyjnych.

Na koniec trzeba przypomnieć, że Sąd Najwyższy - rozpoznając skargę kasacyjną – nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać kwestii ważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. Badanie takie – mające jednak charakter pośredni - byłoby możliwe, gdyby skarżący w ramach podstawy kasacyjnej wskazanej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucił sądowi drugiej instancji naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. W takim wypadku kontrola Sądu Najwyższego, sprowadzałby się do oceny prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji art. 386 § 2 k.p.c., zgodnie z którym w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Koniecznym elementem kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego byłoby wówczas zbadanie, czy postępowanie przed sądem pierwszej instancji było dotknięte nieważnością (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81, z dnia 26 lutego 2002 r., I CKN 267/01, nie publ., z dnia 11 stycznia 2006 r., III CK 328/05, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CSK 156/09, nie publ. i z dnia 1 września 2010 r., II UK 101/10, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2005 r., I CK 194/05, nie publ. i z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 177/06, nie publ.). Ze względu na to, że w niniejszej sprawie skarżący nie postawił Sądowi Apelacyjnemu zarzutu naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy nie mógłby nawet oceniać, czy w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji doszło do nieważności postępowania spowodowanej pozbawieniem skarżącego możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. ani brana pod rozważę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz z § 6 pkt 4 i § 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia

przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

jw